

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran
سازمان ملی استاندارد ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۵۰۸۳

چاپ اول

ISIRI

15083

1st. Edition

مداخلات پرستاری - خارج کردن لنزهای
تماسی - آیین کار

**Nursing Interventions - Eye Contact Lens
Removal -Code of Practice**

ICS: 11.020

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف-کنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استانداردهای کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست-محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد مداخلات پرستاری - خارج کردن لنزهای تماسی - آیین کار

رئیس:

میرزا بیگی، غضنفر
(کارشناس ارشد کار آفرینی)

دبیر:

سالمی، صدیقه
(کارشناس ارشد آموزش پرستاری)

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاون فنی سازمان نظام پرستاری

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

ایرانی، طاهره سادات
(کارشناس ارشد مدیریت پرستاری)

مسئول روابط عمومی هیئت مدیره تهران

پروین، لیلی
(کارشناس ارشد آموزش پرستاری داخلی - جراحی)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

حیدری، عباس
(دکتری پرستاری)

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

حیدری، شیوا
(کارشناس ارشد پرستاری)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

رضوی، سیده مریم
(کارشناس پرستاری)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

شمسی، شمس الدین
(کارشناس ارشد پرستاری بهداشت جا معه)

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

عباس عباس زاده
(دکتری پرستاری)

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کرمان

مصطفوی، اشرف
(کارشناس ارشد پرستاری بهداشت جا معه)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

یگانه، محمد رضا
(کارشناس ارشد پرستاری)

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی گیلان

پیش‌گفتار

استاندارد " مداخلات پرستاری - خارج کردن لنزهای تماسی - آیین کار " که پیش‌نویس آن در کمیسیون های مربوط به موجب بند ۵ ماده ۳ قانون سازمان نظام پرستاری مصوب ۸۱/۹/۱۱ مجلس شورای اسلامی توسط سازمان نظام پرستاری تهیه و تدوین شده و در هشتاد و هفتمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۹۰/۸/۱۷ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد. منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

۱- بلک وهوکس. پرستاری داخلی و جراحی. ترجمه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ۱۳۸۵. تهران جامعه نگر، سالمی.

۲- سازمان نظام پرستاری. استاندارد های خدمات پرستاری. تهران. ۱۳۸۵.

3- Jadith schilling. *Nursing Procedures*. Fifth Edition. 2009

4-Karen, Holland. *Mini Encyclopedia of nursing*. 2005

5- Lippincott Williams&wilkins. *Nursing procedure* , 5th Edition, 2009.

مداخلات پرستاری - خارج کردن لنزهای تماسی - آیین کار

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد شناسایی و اجرای اصول کلی مداخلات پرستاری در خارج کردن لنزهای تماسی به منظور یاری رساندن به بیمار/مددجو در خارج کردن لنز تماسی وقتی خود قادر به اینکار نمی باشد و نمایش طرح گام به گام این خدمت به منظور بهبود کیفیت کار، پیشگیری از خطاهای احتمالی و همچنین امکان اجرای یکسان خدمات می باشد.

این استاندارد در موارد زیر کاربرد دارد:

الف- در کلیه بخش های اورژانس، عمومی و تخصصی در صورت نیاز به این خدمت برای ارائه مراقبت های پرستاری یکسان و روشن.

ب- در مراجع قضائی به منظور سندی قیاسی برای بررسی کیفیت اقدامات انجام شده.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آنها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود.

در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آنها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه های بعدی آن مورد نظر است.

استفاده از مراجع زیر برای کاربرد استاندارد الزامی است:

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹، مداخلات پرستاری- شستن دست ها- آیین کار

۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۰، مداخلات پرستاری- وضعیت دادن به بیمار/مددجو- قرار دادن بیمار/مددجو در وضعیت نشسته یا نیمه نشسته- آیین کار

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می رود:

۱-۳

پرستار

فردی است که موفق به کسب دانشنامه کارشناسی در رشته پرستاری گردیده است.

۲-۳

مددجو/بیمار

شخصی که برای دریافت خدمات درمانی به یکی از مراکز بهداشتی/درمانی مراجعه می کند.

لنزهای تماسی^۱

لنزهای تماسی دیسک‌هایی گرد کوچک و شفاف و گاهی رنگی هستند که دقیقاً روی قرنیه چشم قرار می‌گیرند. از این وسیله جهت رفع عیوب انکساری و اختلالات سطح قرنیه استفاده می‌شود.

شکل ۱- لنز تماسی

لنزهای تماسی سخت^۲

این لنزها نسبت به لنزهای تماسی نرم انعطاف پذیری کمتری دارند و کوچکتر هستند. این لنزها اجازه عبور اکسیژن و رسیدن آن به قرنیه را می‌دهند.

لنزهای تماسی نرم^۳

لنزهای تماسی نرم یا هیدروفیلیک از ترکیب مواد پلاستیکی پلی مری با درصدی از آب تشکیل شده‌اند که این ترکیب اجازه عبور اکسیژن از سطح لنز را فراهم می‌کند. لنزهای نرم ۲۵ تا ۷۹٪ آب دارند، کاربرد آنها را آسان می‌سازند و بیمار سریع به آنها عادت می‌کند زیرا راحت تر اکسیژن را به قرنیه می‌رسانند.

۴ اهداف مداخله‌ای

کمک به خروج لنز در مواقعی که بیمار/مددجو خود قادر به این کار نیست.

۵ حداقل وسایل مورد نیاز

۱-۵ جای نگه داری لنز

۲-۵ محلول نگه دارنده لنز

۶ روش انجام کار

---

1 -Contact Lenses

2 - Rigid Gas Permeable or Hard Contact Lenses

3 - Soft Contact Lenses

- ۶-۱ دستور پزشک بررسی شود.
- ۶-۲ وسایل آماده شود.
- ۶-۳ دست‌ها مطابق استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹ شسته شود.
- ۶-۴ هدف از انجام کار به بیمار/مددجو توضیح داده شود.
- ۶-۵ مددجو در وضعیت نشسته و راحت مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۰ قرار داده شود.
- ۶-۶ برای خارج کردن لنزهای تماسی سخت از روش زیر استفاده شود:
  - ۶-۶-۱ پلک بالا و پایین دور از هم به سمت خارج کشیده شود.
  - ۶-۶-۲ از بیمار/مددجو خواسته شود که پلک بزند.
  - ۶-۶-۳ با پلک زدن لنزها خارج شده و روی دست می افتد.
  - ۶-۶-۴ برای خارج کردن لنزهای تماسی نرم از روش زیر استفاده شود:
    - ۶-۶-۱-۱ از بیمار/مددجو خواسته شود که به طرف بالا و داخل نگاه کند.
    - ۶-۶-۱-۲ پلک پایین به طرف پایین کشیده شود.
    - ۶-۶-۱-۳ انگشت اشاره روی لبه پایینی لنز قرار داده شود.
    - ۶-۶-۱-۴ به آرامی لنز بین انگشت شست و اشاره گرفته شود تا لنز آزاد شود.
    - ۶-۶-۱-۵ لنز به طرف بالا چرخانده شود تا خارج گردد.
  - ۶-۸ در صورت جدا نشدن لنز از محلول دستور داده شده استفاده شود.
  - ۶-۹ نظارت شود که لنزها با محلول نگه دارنده شستشو شود و در جای نگه داری قرار داده شود.
- ۶-۱۰ در بیمار/مددجو که هوشیاری ندارد از ساکشن کردن نیز برای بیرون آوردن لنز می توانید استفاده کرد.

۷ شرایط انجام کار

- ۷-۱ دقت و صحت در انجام کار
- ۷-۲ حفظ حریم و حرمت مددجو/بیمار
- ۷-۳ ارائه توضیحات لازم به مددجو/بیمار در مورد نحوه انجام فرآیند کار
- ۷-۴ رعایت نکات استریل، بهداشتی و ایمنی

۸ شرایط ارائه دهنده خدمت

این فرآیند کار توسط پرستار و در کلیه بخش‌ها و مراکز درمانی برای مددجو/بیمار انجام می‌گیرد.

پیوست الف

(الزامی)

حقوق مدد جو/بیمار

الف-۱ مدد جو/بیمار حق دارد در اسرع وقت درمان و مراقبت مطلوب، مؤثر و همراه با احترام کامل را بدون توجه به عوامل نژادی فرهنگی و مذهبی از گروه درمان انتظار داشته باشد.

الف-۲ مدد جو/بیمار حق دارد محل بستری، پزشک، پرستار و سایر اعضای گروه معالج را در صورت تمایل بشناسد.

الف-۳ مدد جو/بیمار حق دارد در خصوص مراحل تشخیص، درمان و سیر پیشرفت بیماری خود اطلاعات ضروری را شخصاً و یا در صورت تمایل از طریق یکی از وابستگان از پزشک معالج درخواست نماید به طوری که در فوریت‌های پزشکی این امر نباید منجر به تأخیر در ادامه درمان یا تهدید جانی مدد جو/بیمار گردد.

الف-۴ مدد جو/بیمار حق دارد قبل از معاینات و اجرای درمان اطلاعات ضروری در خصوص عوارض احتمالی و یا کاربرد سایر روش‌ها را در حد درک خود از پزشک معالج دریافت و در انتخاب شیوه نهایی درمان مشارکت نماید.

الف-۵ مدد جو/بیمار حق دارد در صورت تمایل شخصی و عدم تهدید سلامتی آحاد جامعه طبق موازین قانونی رضایت شخصی خود از خاتمه درمان را اعلام و یا به دیگر مراکز درمانی مراجعه نماید.

الف-۶ مدد جو/بیمار حق دارد جهت حفظ حریم شخصی خود از محرمانه ماندن محتوای پرونده پزشکی، نتایج معاینات و مشاوره‌های بالینی جز در مواردی که براساس وظایف قانونی از گروه معالج استعلام صورت می‌گیرد اطمینان حاصل نماید.

الف-۷ مدد جو/بیمار حق دارد از رازداری پزشک و دیگر اعضای تیم معالج برخوردار باشد لذا حضور بالینی افرادی که مستقیماً در روند درمان شرکت ندارند موکول به کسب اجازه مدد جو/بیمار خواهد بود.

الف-۸ مدد جو/بیمار حق دارد از دسترسی به پزشک معالج و دیگر اعضای اصلی گروه معالج در طول مدت بستری، انتقال و پس از ترخیص اطمینان حاصل نماید.

الف-۹ مدد جو/بیمار حق دارد با کسب اطلاع کامل از نوع فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بیمارستان که بر روند سلامتی و درمان او مؤثرند تمایل و رضایت شخصی خود به مشارکت درمانی را اعلام و یا در مراحل مختلف پژوهش از ادامه همکاری خودداری نماید.

الف-۱۰ مدد جو/بیمار حق دارد در صورت ضرورت اعزام و ادامه درمان در سایر مراکز درمانی، قبلاً از مهارت گروه معالج، میزان تجربه‌ها و پوشش بیمه‌های خدمات در مرکز درمانی مقصد مطلع گردد.